

uusi invalidi

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry:n sosiaalinen uudistuslehti 1/2019

Soteuudistusta asiakkaiden ehdoilla

Tapaturma- ja Sairausinvalidien Liiton mielestä Soteuudistus, jota ajettiin voiton tavoittelun ehdoilla, kannatti hylätä.

Tulevan eduskunnan ja hallituksen on palattava soteuudistuksen alkuperäisiin tavoitteisiin eli terveyserojen kaventumiseen. Maksuttomien peruspalvelujen järjestämisen kaikille on oltava uudistuksen kärkita-voite.

Liitto on toistuvasti kiinnittänyt huomiota siihen, että työelämässä olevat saavat ehkäisevät ja perusterveydenhuollon palvelut maksuttomina, mutta työelämän ulkopuolella olevat joutuvat maksamaan niistä. Palvelujen eriarvoinen järjestämistapa on vammaisia, ikäihmisiä ja pitkäaikaissairaita syrjivä. Tilanne on näiltä osin perustuslain vastainen ja vaatii korjaamista.

Palvelujen järjestämisvastuu ja palveluntuotannon ydinalueet tulee määrittää yhteiskunnallisiksi peruspalveluiksi, joiden tuottamisessa verovarolla tulee voiton tavoittelun olla kiellettyä.

Tapaturma- ja Sairausinvalidien Liitto vaatii

- maksuttomia perusterveydehuollon palveluita kaikille
- palveluihin pääsyn helpottamista
- ääkekulujen kohtuullistamista
- hoivapalveluilla tapahtuvan keinottelun kieltämistä lailla
- asiakkaan ja asiakasryhmien, kuten vammaisjärjestöjen ja vammaisneuvostojen, kuulemista palvelujen suunnittelussa
- lähipalveluperiaatteen palauttamista sosiaali- ja terveyspalveluihin siten, että kunnille palautetaan vastuu sosiaali- ja lähipalvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta osana ennalta ehkäisevien palvelujen parantamista ja keinona helpottaa hoitoon pääsyä ilman kynnyksiä.

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry:n Liittovaltuusto

Tässä numerossa:

**Pääkirjoitus:
Ikäihmisten ja
vammainen
"syyllistäminen"
johti päättäjät
harhaan
sivu 2**

**Näkökulma:
Minne
ihmisoikeudet
ovat kadonneet?
sivu 2**

**Vammaisten
ja vanhusten
oikeudet
myytävänä?
sivu 3**

**Kelan pääjohtaja
Elli Aaltonen
haluaa palvella
asiakkaita hyvin
sivu 4**

**Sote meni -
mitä jäi? Liiton
seminaarin ja
liittovaltuuston
antia
sivut 6-7**

**Yhdistykset
toimivat
sivut 8-11**

**Aina köyhimmän
ja pienimmän
puolella
- Seija Leppäjoki
sivu 12**

Pääkirjoitus 1/2019

Ikäihmistien ja vammaisten "syyllistäminen" johti päättäjät harhaan

Valtion ja kuntien päättäjille on 1990-luvun lamasta alkaen vakuutettu, että heidän on pystyttävä tekemään "vaikeitakin" päätöksiä pelastaakseen Suomen talouselämän ja maamme tulevaisuuden. Julkisen vallan edustajilta on vaadittu toistuvasti leikkauslistoja, joilla heikennetään yhteiskuntamme puolustuskyvyttömimpien palveluja. Erityisenä uhkana kansalliselle hyvinvoinnillemme on nostettu suurten ikäluokkien ikääntyminen, joka merkitsee yhä suurempaa ikäihmistien palvelujen tarvetta.

Samaan aikaan alettiin puhua kuntapalvelujen tehottomuudesta, johon pelastukseksi julistettiin "markkinamekanismin" lisäävän julkisten palvelujen tehokkuutta, kun palvelut siirretään julkiselta tuottajalta kilpailutuksen kautta yksityiselle, palveluja tehokkaammin ja halvemmin tuottaville.

Näin sai alkunsa terveys- ja hoivabisneksen ennen näkemätön nousu. Kun Sosiaali- ja terveystalouden yksimielisesti todettuja rakeneongelmia ja uudistamisen välttämättömyyttä alettiin valmistella uudeksi sotelainsäädännöksi, tunni ideologinen markkinauskon uudistuksia valmistelevalle virkakoneiston tärkeimmäksi ohjenuoraksi. Mark-

kinauskon hurahtaneille lobbareille ja konsulteille tulivat kulta-ajat. Näin soteuudistus ajautui pattitilanteeseen, johon ratkaisuksi alkoi hahmottua voiton tavoittelun ylivoimaisuus palvelujen kehittämisen muutostyönä.

Eduskunta muutti joitain vuosia sitten vanhuspalvelulakia siten, että käsite arvokas vanhuus poistettiin lakitekstistä. Muutoksen perusteluissa todettiin, että käsitteen poistaminen säästää verovaroja 300 miljoonaa euroa, kun ikäihmistien arvokkuutta ei tarvitse kunnioittaa hänen viimeisinä elinvuosinaan.

Keräsimme nimiä muutosta vastaan, mutta vain parikymmentä kansanedustajaa ymmärsi huolestuneita, jotka toimimme ikäihmistien ja vammaisten järjestöissä, tuntuu elämän arvokkuuden sysääminen syrjään voiton tavoittelun tieltä ihmisarvoa loukkaavalla. Se tuntui suorastaan rakenteelliselta vihapuheelta. Vastakkainasettelu eri ikäryhmien välillä alkoi olla samankaltaista, kuin myöhemmin tavaksi tullut alkuperäisten suomalaisten ja maahan muuttaneiden vastakkainasettelu.

Onneksi kupla puhkesi soten lopusuoralla ja eduskuntavaalien edellä. Suurelle yleisölle on tullut oikeas-

ti tietoon ylikansallisten pääomapiirien voiton tavoittelu vammaisten ja ikäihmistien palvelujen laadun kustannuksella. Kymmeniä valituksia ikäihmistien kaltoin kohtelusta on valvontaviranomaisten tutkittavana. Osa tapauksista on joutunut valtakunnan syyttäjän ja poliisiviranomaisten arvioitaviksi.

Jopa pääministeri totesi, että voiton tavoitteluun tähtäävä yksityissektori on "väärällä toimialalla", jos voittoa tavoitellaan ihmisarvon kustannuksella. Olisiko viimeistään tässä vaiheessa pääministerinkin syytä oivaltaa, että valtiota ei johdeta, kuten yritystä johdetaan. Kuntiakaan tai tulevia maakuntia ei johdeta, niin kuin keskisuuria yrityksiä johdetaan.

Kansalaisten perustarpeista huolehtimisella iästä, terveydentilasta tai jostain muusta henkilökohtaisesta syytä riippumatta on perustuslain suoja. Siksi soten ongelmat ovat toistuvasti törmänneet perustuslakivaliokuntaan. Lääkäreiden, hoito- ja hoivapalveluhenkilökunnan työ on yleishyödyllistä meidän kaikkien hyväksi tehtävää työtä, jonka arvostaminen on sivistysvaltion kovinta ydintä. Maksamme veroja siksi, että palvelut toimivat, raskasta hoiva- ja hoitotyötä tekevillä ovat inhimilliset työolosuhteet. Se on perusehto on-

nistuneelle hoito- ja hoivatyölle.

Äärimmilleen mennyt voiton tavoittelu on tehnyt osasta hoito- ja hoivatyöpaikkoja epäinhimillisiä. Se on johtanut monin paikoin myös henkilöstöpulaan, sillä fyysistä ja henkistä ylikuormitusta ei kestä pitkään kukaan.

Nyt jos koskaan on syytä palauttaa vammaisten ja ikäihmistien ihmisarvo. Asennemuutoksen tärkein reunaehto on oppia tajuamaan, että tilastolukujen takana ovat oikeat ihmiset, niin asiakkaina kuin hoito- ja hoivatyöläisinä. Kenenkään ihmisarvoa ei saa loukata tai pitää yllä loukkaavaa kohtelua rakenteellisella vihapuheella.

Antti Holopainen

Tapaturma- ja sairausinvalidien liiton puheenjohtaja

Näkökulma: Matti Räsänen

Minne ihmisoikeudet ovat kadonneet?

Aloittaessani tekemään tätä kirjoitusta maailmassa juhlietaan YK:n päättämää ihmisoikeuksien julistuksen 70. vuosipäivää. Näinä päivinä kun Ranskassa ihmiset ovat nousseet vaatimaan ihmisoikeuksien toteuttamista, Ranskan valtion väkivaltakoneisto kohtelee mielenosoittajia ikään kuin nämä olisivat rikollisia. Tämän Ranskan valtiovalta tekee tietoisena siitä, että allekirjoittaessaan ihmisoikeuksien julistuksen, valtiovalta tulee pamputtamisen sijaan suojella kansalaisiaan.

Espanjassa valtiovalta sulki Katalonian johtajan vankilaan siitä syystä, että he olivat päättäneet toteuttaa Katalonian kansalaisten itsensä määräämisvaatimuksen. Heidän "syntinsä" oli samanlaista kuin Ranskan mielenosoittajien, kansalaisten enemmistön tahdon toteuttaminen ja ihmisoikeuksien julistuksen artiklojen tinkimätön noudattaminen.

Meillä Suomessa ihmisoikeuksien toteuttaminen haudataan väittämään, ettei niitä voida toteuttaa ra-

han puuttumiseen nojautuen. Miten on mahdollista, ettei maailman yhden rikkaimmista valtioista, ole taloudellisia edellytyksiä toimia ihmisoikeuksien julistuksen ja Suomen perustuslain velvoitusten mukaisesti?

Kaikki ne jotka edustavat valtiovaltaa ja väittävät, ettei Suomen valtiolla ole varoja heikoimmassa asemassa olevien kansalaistensa ihmisoikeuksien toteuttamisen rahoitukseen, jättävät tosiasiat kertomatta, jota ainakin minä pidän valehteluna. Miten on mahdollista, että satoja miljoonia voittoja tuottavia yrityksiä tuetaan valtion kassasta? Kuinka paljon UPM, Stora Enso, Viking Line ja monet muut yritykset "ansaitsevat" valtion taloudellista tukemista?

Mikäli Suomen valtiovalta julistautuu ihmisarvojen julistuksen noudattajaksi, ei siihen riitä juhlapuheet. Eikä väitteille siitä, että ilman valtion tukia yritykset menevät muihin maihin toimimaan, ole mitään vakavasti otettavaa todellisuutta, vaikka yri-

työjohtajat ja heidän lakeijapoliitikot toisin väittävät.

Maailman historia on osoittanut, ettei "valheella ole pitkiä jälkiä" ja että "kamelin selkä voi katketa yhdestä heinän korresta". Tokihan on hyvä asia, että demokratia toimii siten kuin sen pitäisikin toimia. Kuitenkin olemme omassa maassamme nähneet holtittomuuden ja välinpitämättömyyden johtaneen vähemmän toivottuun tulokseen, jotka saattavat jossakin vaiheessa katkaista Valtiokamarin selän.

Lopuksi lainaan Martin Luther Kingin kuuluisia sanoja: "Minulla on unelma, että ihmiset kaikkialla maailmassa eläisivät tasa-arvoisina ja ettei ketään sorrettaisi hänen ihonväriänsä tai köyhyytensä vuoksi." Nämä sanat ovat porautuneet kaikkien sورتo ja alistusta kokevien sieluihin eikä mikään voima pysty niitä poistamaan.

Nykyinen hallitus kehuu omana saavutuksenaan työttömien työllistymisessä, vaikka maailmanlaajui-

nen kysynnän kasvu loi uusia työpaikkoja. Hallitus kehuu kuinka sen tekemillä päätöksillä Suomi on nostettu jaloilleen, mutta vaikenee siitä, että tuloerot ovat kasvaneet. Ihmisoikeuksien julistuksen toteuttamiseen uskovat eivät voi hyväksyä valtiovallan toimia, sillä he vaativat hyvinvointia kaikille kansalaisille: että jokaisella olisi asunto, ettei kenenkään tarvitsisi nähdä nälkää, että jokaisella olisi toimiva terveydenhuolto, että valtiovalta toteuttaa Suomen perustuslain velvoituksen pitää huolta jokaisesta kansalaisestaan asuinpaikkaan ja taloudelliseen asemaan katsomatta.

Uskallan ennustaa, että kun kansa ottaa valtiovallan suoraan hallintaansa, toteutuu aika, jossa ihmisoikeuksien julistuksen kaikki artikkelit toteutetaan kirjaimellisesti.

Matti Räsänen

Lappeenrannan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Vammaisten ja vanhusten oikeudet – missä ne viipyvät?

Vammaiset monin tavoin kauppatavaraa

Suomi on ollut hännänhuippuna kun ratifioitavana on ollut YK:n vammaisten oikeuksien asiakirja. Vasta vuosi- en ja monien kamppailujen jälkeen maamme eduskunta ratifioi sen.

Viime aikojen rankkoja uutisia ovat olleet hoitotyön laatu ja myös vammaisten palvelujen osalta kehittynyt markkinavetoisuus. Siinä on bisneksen suuri koura mukana kahmimassa rahaa ja tuottotavoitteet ovat korkealla aivan kuten vanhustenhoitossakin.

Yli 72000 kansalaista allekirjoitti vetoomuksen EI MYYTÄVÄNÄ ja ymmärryksemme oli, että asia otetaan ongelmineen pikaiseen käsittelyyn eduskunnassa. Mitä tapahtui? Eduskunta teki päätöksen siirtää se työryhmälle ja kutsua asiantuntijoita mukaan. Emme me yli 72000 ihmistä allekirjoittaneet aloitetta, jotta saadaan asialle työryhmä, vaan vaadimme asian suoraan eteenpäin viemistä. Mikäli tekstissä oli jotain juridisen puolen muutoseikkoja korjattavaksi, olisi ne voitu tehdä aloitteen tekijöiden kanssa valmiiksi ennen aloitteen tuomista eduskunnalle. Näin olisi saatu asia etenemään. Ymmärän niin, että eduskunnan ja sen virkamiesten tulisi olla kansaa varten ja tarvittaessa olla myös avuksi tämänkaltaisissa asioissa, eikä siirtää niitä hamaan tulevaisuuteen.

Eduskunnan menettely pahoittaa mieltäni, sillä samalla se osoitti miten vähäisinä vammaisten elämää ja tarpeita pidetään. Olisivatko kansanedustajat valmiita toisten tekemien päätöksiin parin vuoden välein muuttamaan taas uusin tiloihin, uudelle paikkakunnalle, löytämään uudet ihmiset ympäriltään. Eivät edes terveinä alistuisi - miksi vammaisten on alistuttava?

Vanhukset pian huutolaisina

Maalasimme Turussa takavuosina useita metrejä pitkän banderollin erilaisiin mielenosoituksiin tekstillä KILPAILUTUKSEN TULOS - MUMMOT JA VAARIT ULOS. Se kertoo lyhyesti miten myös vanhustenhuollossa kunnat ovat lähteneet kilpailutta-

maan hoitopaikkoja samalla kun kunta on lakkauttanut omat vanhainkotiinsa. Kilpailutuksen lopputulos on ollut se, että painopiste on yleensä hinnat edellä ja näin halvimman tarjouksen tehnyt voittaa. Hoidon laatu, hoitajamitoitus ja palvelut ovat niitä tärkeimpiä asioita ihmisille, joille sanotaan että tämä on nyt loppuelämäsi koti. Nyt ne ovatkin taka-alalla kun haetaan edullisinta tarjousta.

Kuten viime viikkojen uutiset ovat kertoneet, on hoitajamitoitukseen laskettu mukaan talonmiehet ja muu huoltoväki kun kuitenkin puhutaan ihmisen hoitamisesta. Nämä ovat alarvoisia temppeja, joiden tarkoituksena on vain ja ainoastaan se summa siellä viivan alla, eli voiton tavoittelu. Henkilökunnan määrästä pihistämällä ja epäpäteviä työntekijöitä käyttämällä ollaan tilanteessa, jossa karsijoita ovat niin vanhukset kuin väsyneet työntekijätkin - unohtamatta suinkaan yksin työtään kotihoidossa tekeviä ammattilaisia ja omissa kodeissaan eläviä vanhuksia.

Maassa on voimassa kohtuullisen hyvä laki joka tunnetaan käytännössä nimellä vanhuspalvelulaki. Miksi sen ensimmäisen version asettamassa tavoitetta minimihenkilöstön kirjaimisesta oli eduskunta valmis heikentämään? Entä miksi edes voimassa olevaa lakia ei noudateta? Lain heikentämisellä eduskunta jätti hoidon tarpeessa olevat oven ulkopuolelle. He ovat ihmisiä, jotka vanhuuden heikkouttaan, hauraina ihmisinä eivät pärjää kodeissaan vaan tarvitsevat hoitopaikan.

Tuo oikeus pyyhittiin laista kokonaan pois ja nyt vaaditaan joku diagnoosi hoitopaikan saamiseksi.

Näin vanhuksemme ovat nyt keskenään eriarvoisessa asemassa sen suhteen, miten sattuu vanhenemaan. Sitähän ei kukaan itse valitse!

Päätäjät ovat vuosi vuodelta jättäneet niin vammaisten kuin vanhustenkin elämän yhä heikommalle tasolle. Merkittäviä ovat ne budjettileikkaukset joita hallitus on vuosi vuodelta tehnyt.

Nyt on vaadittava kokonaan toisenlaista vammais- ja vanhustenhoiton politiikkaa uudelta eduskunnalta ja pikaisesti. Sitä ei auta yksityistämisen eikä asioiden hauduttaminen

Ei myytävänä-kansalaisaloitteeseen kerättiin 72 000 allekirjoitusta.

työryhmissä. Nyt tarvitaan julkiselle sektorille riittävät voimavarat, jotta vanhuksille ja vammaisille saadaan kunnolliset elämän puitteet, turva, hoito ja hoiva tarpeen mukaan. Markkinavoimat ja bisneksen teko on suljettava ulos näiltä sektoreilta. Lakien ja ihmisoikeuksien rikkominen on ehdottomasti rangaistava teko ja niin toimineet on saatettava aidosti vastuuseen.

Olisiko kolme suurinta sote-alan pörssiyritystä kokonaan otettava yhteiskunnan haltuun, sillä näin tulisi

myös huomioitua ne miljardit ja taas miljardit, joita on viety veroparatiiseihin ohi verottajan? Siinä on viety kuntien, siis yhteiskunnan rahaa, sillä usein kunnat ovat palvelujen ostajia ja näin myös maksajina vanhusten ja vammaisten asioissa.

Paljon pitää uuden eduskunnan muuttaa asioita - kunhan se on valmis tekemään sen.

Kaija Kiessling

TSIL:n varapuheenjohtaja
Turku

Kulttuuripäivät kesäkuussa

Kesäkuun toisena viikonloppuna, 8.-9.6. vietetään kulttuuripäiviä Vähäjärven lomakodissa.

Kulttuuripäivillä toivotaan olevan paljon yhdistysten itse tuottamaa ohjelmaa ja kädentöitä.

Ohjelmanumerot tarvitsevat myös yleisöä, joten yhdistysten kannattaakin nyt jo hyvissä ajoin ruveta suunnittelemaan osallistumistaan kulttuuripäiville.

Ettehan unohda yhdistysten välistä boccia-kilpailua. Tulkaa haasta-

maan viime vuonna voittanut Porin yhdistys.

Hinnat: Kahden päivän paketti 75 euroa (sis. täysihoidon), ja hinta yhdeltä päivältä 25 euroa, (sisältää lounaan ja kahdet kahvit).

Ilmoittautumiset, ohjelmaesitysten ennakkotiedot ja näyttelypaikkavaraukset Vähäjärven lomakotiin p. (03) 6543 124 lomakoti@vahajarvi.fi tai liiton toimistoon p. (09) 3960 5680, tsil@tsil.fi.

Hallituksen vastainen mielenosoitus 30.3.2019 Helsingissä

Joukkovoima hallituspolitiikkaa vastaan - verkosto on neljän vuoden ajan järjestänyt leikkauksia vastustavia ja perusoikeuksia puolustavia mielenilmauksia Helsingissä ja ympäri Suomea.

Nyt eduskuntavaalien lähestyessä ja Sipilän hallituksen kauden loppuessa Joukkovoima valmistautuu tekemään nykyhallituksen toimista yhteisen "tilinpäätöksen" ja järjestää 30.3. mielenosoituskulkuksen, jolle muis-

tutetaan kolmesta perustavoitteesta:

- Leikkauspolitiikkaa vastaan Suomessa, Euroopassa ja koko maailmassa
- Riittävä toimeentulo kaikille
- Ihmis- ja perusoikeudet kaikille

Joukkovoima-liike on puoluepoliittisesti sitoutumaton eikä hyväksy syrjintää, rasismia ja köyhien vastakainasettelua.

Kela muuttuu avoimemmaksi ja haluaa palvella asiakkaitaan hyvin

Kela piti tiedotustilaisuuden sosiaaliturvan muutoksista. Muutoksessa Kela muuttuu avoimemmaksi ja tiedottaa asioista myös lukuina ja tilastoina. Vaikka Kela haluaa palvella asiakkaitaan hyvin ja toimii asiakkaita varten, törmäämme usein kentällä siihen, että virheellisiä päätöksiä tulee usein ja kun niihin hakee oikaisua, joutuu päätöksen oikaisua odottelemaan pitkään ja putoaa uudelleen jonon päähän.

Tilaisuuden päätteeksi pyysin saada haastatella pääjohtaja Elli Aaltosta.

Kysymys: Miten Kela aikoo nopeuttaa tekemiensä virheiden korjaamista?

Vastaus: Teemme yli 14 miljoonaa etuusratkaisua vuodessa. Valitettavasti myös virheellisiä ratkaisuja, joiden määrä on hyvin pieni, mutta niitäkään ei tietysti saisi syntyä. Kun virheellistä päätöstä tutkitaan uudestaan itseoikaisuna tai oikaisuvaatimuskeskuksen ratkaisuna tai muutoksenhakuna oikeusasteisiin, löytyy puutteelliset tai virheelliset tiedot tai tietojen väärinymmärrys tai huolimaton päätöksenteko.

Asiakas voi virheen havaitessaan olla suoraan yhteydessä palautejärjestelmän kautta Kelaan, jolloin se korjautuu nopeimmin, alle 3 päivässä keskimäärin. Kela ei tee virheitä tahallaan.

Kysymys: Kela saattaa ihmisiä ahtaalle pitkään viipyvillä päätöksillään, koska toimeentulotuki ei tule ajoissa laskujen maksamiseen. Ottaako siis Kela vastuun ne laskut, jotka jäävät maksamatta?

Vastaus: Oikaisuvaatimuskeskus on Kelan sisällä toimiva muutoksenhakuelin. Olemme 2018 lisänneet sinne henkilökuntaa ja nyt asioiden käsittelyaika alittaa reilusti Eduskunnan oikeusasiamiehen Kelalle antaman minimiajan, 90 vuorokautta. Olemme kaiken aikaa parantaneet muutoksenhaun prosesseja. Oikaisuvaatimukset kyetään ryhmittelyä ja esittelyn avulla saamaan nopeutettuun ratkaisuun.

Kysymys: Mies sai yllättäen sydäninfarktin tammikuun alussa. Kotiutuessaan hän sai 3 kallista lääkettä, joista henkeä ylläpitävä ja toimenpidettä kannatteleva lääke maksoi 105 euroa/kk vuoden ajan. Virkailija ei suostunut täyttämään toimeentulotukipapereita puhelimesa. Kela teki kielteisen päätöksen vedoten edellisen kuun ylijäämään (70 euroa). **Miten voi ns. 70 euron ylijäämästä kyetä säästää yllättävään 105 euroa/kk maksavaan kalliiseen lääkkeeseen, jota syödään vuoden ajan?**

Vastaus: Perustoimeentulotuki on lakisääteinen etuus, jonka maksamista säätelee perustoimeentulotuesta annettu laki. Kelalla on siihen kuuluva

Kelan pääjohtaja Elli Aaltonen lupaa avoimuutta. Kuva: Kela

laskennallinen ja siihen liittyvä tarveharkintainen osuus, koskien mm. sairaus- ja asumisen kustannuksia. Kunnilla on edelleen ehkäisevä ja täydentävä osuus, jolloin asiakas voi hakea sellaisiin menoihin tukea kunnalta, joihin Kelan tuki ei riitä. Kela myönsi 2018 lääkemenoihin toimeentulotukea yli 60 miljoonaa. Silti voi olla joku lääkemeno tai lääkevalmiste, mikä ei kuulu perustoimeentulotuen piiriin. Kela näissä tapauksissa kertoo asiakkaalle lisätuen hakemisen mahdollisuuden kunnasta ja siirtää asiakkaan tiedot tarvittaessa suoraan omasta järjestelmästä kunnan täydentävän tuen käyttöön. Asiakkaalla on mahdollisuus hakea perustoimeentulotukeakin puhelimitse. Parasta on varata puhelinaika. Näin työntekijä pystyy varautumaan perusteelliseen puhelinkeskusteluun asiakkaan asiassa.

Kysymys: Tehtävänäne Vanhustyön keskusliiton hallituksen puheenjohtajana oli edistää vanhusten hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta sekä toimia kolmannen sektorin edunvalvojana ja kilpailukyvyyn kehittäjänä. **Tunneteko syyllisyyttä, kun luette vanhusten kaltoin kohtelusta kolmannen sektorin hoito- ja hoivapaikoissa?**

Vastaus: Olen päättänyt Vanhustyön keskusliiton puheenjohtajuuden 2016 jäävyyssyistä siirtyessäni Kelaan. Vanhustyön keskusliitossa on varmasti syytä pitää vanhusten oikeuksia vahvasti esillä hoidon laiminlyöntien esille tullessa.

Kela-taksin saatavuushaasteet

Kysymys: Vammaisten ja sairaiden tilanne on huolestuttava, sillä Kela-taksi saattaa jäädä kokonaan saapumatta, kun ei osata yhdistellä järkevästi matkoja saati oikeaa kalustoa esim. isojen invataksien saanti on haaste. **Miten yhdistelyn seurauk-**

sena jäänyt Kela-kuntoutus korvataan asiakkaille ja miten taroituksenmukainen kuntoutus turvataan asiakkaille, joiden toimintakyvyn säilyminen on kuntoutuksen varassa?

Vastaus: Kelan korvaamien taksimatkojen kilpailutuksessa on edellytetty, että palveluntuottaja kykenee tuottamaan jokaisen matkan laadukkaasti, tarvittaessa esteettömällä ajoneuvolla. Kela on tehnyt sopimuksen 17 välityskeskusten kanssa Suomessa ja näiden tehtävä on tuottaa sopimuksessa mainitut sairaskorvauslain mukaiset matkat sopimuksessa edellytetyillä aika- ja saavutettavuusvaateilla.

Moni välityskeskus on saanut sopimuksenmukaisia varoituksia ja uhkasakkoja. Tilanne on tasaantunut ja Uudenmaan alueen uuden välityskeskusten käynnistyessä saamme myös tämän alueen parempaan tilaan. Myös sakkomenettelyä ja yhteydenottoa asiakkaaseen on tiukennettu. Jos asiakas ei saa kyytiä sovitussa ajassa, välityskeskus korvaa kuljetuksen asiakkaalle kokonaan hänen käyttäessään muuta kuin välityskeskusten välittämää ajoneuvoa. Kuljetuksen häiriöttömän järjestämisen onnistumiseksi asiakkaan tulisi varata kuljetuksensa edellisen päivän kello 14 mennessä. Tällöin hän voi tilata myös paluukyydin arvioimaansa aikaan.

Kysymys: Pohjois-Suomessa lähin allasterapiapaikka on vuosia ollut Ruotsin puolella (matkaa alle 50 km). Nyt Kela on pakottanut siirtymään Rovaniemelle terapiaan, jonne matkaa on yli 200 km suuntaansa. **Onko kohtuullista ajattaa asiakasta taksilla moista matkaa, eikö tulisi edullisemmaksi ja voimiakin säästävemmäksi ohjata hänet edelleen Ruotsin puolella olevaan allasterapiaan - onhan Ruotsi EU-maa?**

Vastaus: Kilpailutuksessa palvelun-

tuottajan piti antaa tarjouksensa sen Kelan alueen tarjouskilpailuun, jonka alueella palveluntuottajan toimipiste sijaitsee. Sen vuoksi kilpailutuksessa ei hyväksytty Suomen rajojen ulkopuolisia toimipisteitä. Jos rajakunnissa asuvien henkilöiden palvelujen turvaamiseksi on tarpeen saada palveluntuottajia rajapinnasta, voi asiasta sopia erikseen Kelan kanssa. Kelan kuntoutuspalvelujen osalta osalla asiakkaita matkat kuntoutukseen ovat pidentyneet, osalla lyhentyneet vuoden alusta alkaen. Asiasta tekee monimutkaisensa, että osa asiakkaista käy useamassa kuin yhdessä kuntoutuksessa.

Palautteen antaminen

Kysymys: Valitus Asiakkaan kela-taksikeskukseen ei riitä. Pitäisi olla jokin paikka, missä voi antaa suoraan palautetta Kelaan saamatta jääneestä kuljetuksesta tai hoidosta. **Minne palaute annetaan ja miten huomioidaan asiakkaalle vastaaminen ja korvaavan hoidon tai taksin saaminen?**

Vastaus: Palaute kuuluu ensisijaisesti välityskeskukseen, joka on korvausvelvollinen. Kela saa viikoittain raportin jokaiselta välityskeskuselta myöhästyneistä tai saapumattomista kyydeistä sekä puhelinvastausajoista, joihin reagoimme olemalla yhteydessä välityskeskukseen ja määrittämällä sopimuksen mukaisen sanktion. Jos asiakas on tilannut kyytinsä edellisenä päivänä ennen klo 14 ja kyyti ei tule, hän voi ottaa minkä tahansa taksin ja siirtää sen välityskeskukseen korvattavaksi.

Www.kela.fi löytyy Asiakaspalaute. Palautteen käsittelyaika on n. 3 vrk.

Jos minulle on tullut suoraan palaute, siirrän sen käsittelyyn ja selvittelyyn.

Sari Lehikoinen

Ihmisten perustarpeet eivät ole kaupan

Julkisuuteen nousseet monet suoranaiset laiminlyönnit ja jopa laitomuudet vanhusten- ja vammais- huollossa sekä varhaiskasvatukses- sa ovat ikäviä ja huolta herättäviä.

Valitettavasti ne eivät ole olleet vain yksittäistapauksia.

Ongelmat näyttävät olevan yleisempiä yksityisten palveluntuottajien hoitolaitoksissa.

Onkin korkea aika pohtia, millaiset arvot ohjaavat julkisen toimijan ja toisaalta yksityisen yhtiön toimintaa. Jos omistaja on ulkomainen sijoitusyhtiö, ei ole ihme, että tehokkuuden tavoittelu johtaa laiminlyönteihin. Julkisten palveluiden leikkaaminen on luonut hoiva-alalle kuokoistavat yksityiset markkinat. Jopa

vammaissektorilla alun perin etujärjestöiksi perustettujen järjestöjen toiminta on saattanut muuttua voittoa tavoittelevaksi liiketoiminnaksi. Ihmisillä on perustarpeita, joita ei kerta kaikkiaan voi antaa yksityisten yhtiöiden hoidettaviksi. Pörssi-yhtiöiden tärkein päämäärä on tuottaa voittoa omistajilleen. Palveluita tarvitseva ihminen on silloin sivuseikka, sen ovat meille hoivalaitosten tapahtumat varsin konkreettisesti osoittaneet. Peruspalvelut eivät ole kaupan!

Helsinki 5.3.2019
Helsingin Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry
 Vuosikokous

Erään haaksirikon kronikka

Perjantai 08.03.2019 kirjataan poliittisen historian lokikirjaan päivämääränä jolloin pääministeri Juha Sipilän kipparoima hallituslaiva karahti karille ja upposi.

Traagisen onnettomuuspaikan nimi oli julkisen hallinnon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus eli kaverillisemmin sote-uudistus. Lähes koko nelivuotisen taipaleen ajan oli kapteeni **Sipilän** lasittunut katse tuijottanut kartan oikeaa yläreunaa. Kohtalokas matalikko oli selkeästi merkattu aluksen merikorttiin – ja vieläpä koko miehistön yhteisellä päätöksellä.

Navigoinnissa auttoi ensimmäinen perämies **Petteri Orpo**, jolla oli matkan aikana suora yhteys pääkonttoriin Helsingin Etelärantaan. Onnettomuuden tapahtumahetkellä Orpo oli syventynyt tekstiviestiin, jossa annettiin viimeisiä koordinaatteja hallituslaivan luovimiseksi perille.

Merenkulun ammattilaiset olivat turhaan yrittäneet varoittaa uhkaavasta vaarasta, erityisesti valinnanvapauden tuomista riskeistä meri-

merkkiä ohitettaessa. Kaiken maailman dosenttien, perustuslakitalenien ja Kallion vesipyöräkommunistien äänet kaikuivat kuitenkin kuuroille korville; komentosillan radio oli suljettu jo pian satamasta lähdön jälkeen.

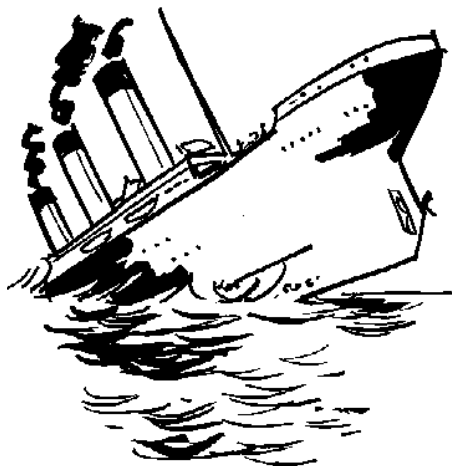
Laivan konehuoneessa ahkeroi **Sampo Terho**, joka vaivojaan säästämättä lapioi hiiliä ja piti höyrykoneen painetta yllä. Matkan alkupuolella mukana oli ollut enemmänkin porukkaa, mutta yllättävä kapina oli pakottanut aluksen upseeriston siirtämään rettelöitsijät pelastusveneseen ja hylkäämään heidät. Tämä ei matkantekoa hidastanut, mutta epäpuoluejohtajan näkymättömyys herätti epäilyksen oliko hän enää ollenkaan laivalla. Väitetäänkin, että vain hetki ennen lopullista katastrofia **Timo Soinin** hahmo näkyi selkeästi läheisellä niemellä laskemassa kukkia poliittisen perintönsä hautamuistomerkille. Sitten se katosi pimeyteen.

Viimeinen laivan ohittama lateaalimerkki oli vihreä. Juha Sipilä piti sitä hyvänä merkinä, olihan kyseessä Keskustan väri, ja ohitti sen ääri-oikealta. Orpo sen sijaan olisi halunnut ajaa suoraan yli, sillä viitta haittasi vapaata merenkulkua. Sampo Terho taas oli havaitsevinaan vihreän merkin takana häivähdyksen punaista ja olisi jäänyt kiertämään sitä todistaakseen merimerkin epäluotettavuuden.

Veden tulviessa alukseen ja sen alkaessa vajota jäljelle jääneet kaksi pelastusvenettä oli nopeasti jaettu. Sampo Terho seurasi katseellaan Sipilän ja Orpon etäännyttäviä selkiä puhallellessaan ilmaa reikäiseen kumiveneeseen. Lokikirjan viimeinen merkintä on lakoninen: "Alus uppoaa. Päivääkään en vaihtaisi pois. Olen sanani mittainen mies ja lähdän..."

Loput tekstistä on merivesi huuhtonut lukukelvottomaksi.

Liiton toimiston majakanvartijat

Haettavissa vuoden 2019 MONIVAMMAISTEN HYVINVOINTILOMIA

Solaris-lomat järjestää Sosiaali- ja terveysministeriön (STEA) tuella Veikkauksen tuotoista tuettuja 5 vuorokauden hyvinvointilomia monivammaisille aikuisille. Tuettu loma voidaan myöntää korkeintaan joka toinen vuosi.

Lomilla on täysihoidto, majoitus kahden hengen huoneissa ja tarjolla on liikunta-, harrastus- ym. virkistystoimintaa. Loman omavastuuosuus on **60 euroa**.

Vielä haettavissa olevat lomajaksot vuodelle 2019 järjestetään heinäkuussa Vähäjärven lomakodissa Hämeenlinnan Hauholla ja elokuussa Kylpylähotelli Peurungassa Laukaassa Jyväskylän lähellä.

Vähäjärven lomakoti

Lomajakso: 15. -20.7. (haku 8.4. mennessä)

Kylpylähotelli Peurunka

Lomajakso: 25.- 30.8. (haku 20.5. mennessä)

Lomia haetaan Solaris-lomien lomakkeilla, joita saa liiton toimistosta. Lomaa voi hakea myös sähköisesti Solaris-lomien internetsivujen kautta www.solaris-lomat.fi.

Loman myöntämiseen vaikuttavat pienituloisuus ja muut taloudelliset seikat sekä sosiaaliset ja terveydelliset perusteet mm. perhetilanne, omaisen hoitaminen, työttömyys, yksinäisyys, vammat sekä psyykkiset ja fyysiset sairaudet.

Täytä lomake huolellisesti, kiinnitä erityistä huomiota peruste-luon täyttämiseen. Lomapäätökset tehdään hakemusten perusteella.

Myöhässä tulleita tai puutteellisesti täytettyjä hakemuksia ei voida käsitellä.

Solaris-lomat lähettää lomalle valituille kirjeen ja laskun omavastuuosuudesta (60 e) noin kuukausi ennen lomajakson alkua.

Hakulomakkeita ja lisätietoa: Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto p. (09) 3960 5680, tsil@tsil.fi, www.tsil.fi/lomakoti, ja lomakodista p. (03) 6543 124, lomakoti@vahajarvi.fi sekä www.solaris-lomat.fi

Hakemuslomakkeet palautetaan hyvissä ajoin:

Tsil ry, PL 30, 00030 IIRIS tai
 Solaris-lomat ry, Kauppakaarre 1, 00700 Helsinki

Pääsiäinen Vähäjärvellä 18.4-22.4.2019

Mukavaa monipuolista ohjelmaa, pääsiäisen herkkuja, kivaa yhdessä tekemisen riemua, tule nauttimaan hämäläisistä maalaismaismista Vähäjärven rannalle.

Tsil ry:n jäsenhinta: 4 vrk / 2hh
 255,00 € / hlö

Tsil ry:n jäsenhinta: 4 vrk / 1 hh
 280,00 € / hlö

Lisätiedot ja varaukset:
 P. (03) 6543 124
 Sp: lomakoti@vahajarvi.fi
www.vahajarvi.fi

Vähäjärven lomakoti
 Muntsilantie 19
 14700 Hauho
 (Hämeenlinna)

Sote meni – mitä jäi

Liiton seminaarissa keskusteltiin tulevasta sosiaaliturvan uudistuksesta sekä mitä seurannee, kun valmisteilla olleet SOTE-suunnitelmat viimein kaatuivat.

Vähäjärven seminaarin avasi liiton puheenjohtaja **Antti Holopainen**. Olimme koolla vasta valmistuneessa ja uudistetussa kokoustilassa, ns. "vanhalla puolella". Antti kertasi menneestä vuodesta, että tavoitteena viime vuonna oli uudistaa sekä liittoa että toimipaikkoja, voimaantua joka saralla. Eräs toiveemme toteutui: sote kaatui. Nyt on vaikuttamisen paikka siinä, mitä tästä eteenpäin seuraa uuden eduskunnan ja hallituksen myötä. Antti painotti, että nyt on se hetki, jolloin vanhojen "jäärien" tietotaito on siirrettävä nuoremmille, saada talteen hiljainen tieto. Me tiedämme, että ongelmat keskittyvät pienituloisten toimeentulon heikkenemiseen, ja ratkaisevaa tulevaisuudessa on, miten saamme päättäjät tekemään riittäviä korjausliikkeitä. "Yritetään torjua taantumuksen karikot", Antti kannusti.

Sosiaaliturva uudistuu

Emeritusprofessori **Jari Heinonen** selvensi määritelmiä. Sote:n tarkoitus on määritellä palveluja, kun taas Sotu määrittää sosiaaliturvaa ja rahoja (mm. lapsilisät, toimeentulotuki, asumistuki). Hän muistutti mieleen, että sosiaaliturvan katsotaan alkaneen 1800-luvun köyhäinhuollosta, jota määrittä tiukka tarveharkinta sekä kontrolli. "Lippuslappusilla todennettiin tarve. Kelan kontrolliin perustuva tarveharkinta on tältä ajalta tuleva jäännös", Jari Heinonen kertoi.

Universalismi tarkoittaa sitä, että maksetaan perusturva kaikille samoilla periaatteilla, kuten takuueläke ja työttömyysturva. Ansioturvaan perustuva työeläkejärjestelmä (TEL ja LEL sekä myöhemmin MY-EL) kehittyivät 1960-luvulla. Taso liukuu eläkkeen kertymisen mukaan. Tasoja on nyt liian monta ja on käynyt selväksi, että järjestelmät aiheuttavat paljon väliinpuotoamista. Siksi tarvitaan laaja sosiaaliturvan uudistus yksinkertaistamalla järjestelmää. "Toimeentulotuen pitäisi olla viimesijainen tukimuoto, mutta asumiskustannukset ovat nousseet niin

paljon, että viimesijaisesta tuesta on muodostunut säännöllinen ja jatkuva tukimuoto", Jari kertoi.

Pekka Kuusi arveli 1960-luvulla, että köyhyys voidaan poistaa Suomesta kokoaan. Kehitys näyttikin menevän niin aina 90-luvun lamaan saakka, jolloin köyhyys tuli kaupunkeihin ja alkoi koskettaa kaikkia ikäluokkia sekä kansanryhmiä. Tukien tilkkutäkki ja yhteiskunnassa tapahtunut rakennemuutos vaatii sosiaaliturvan uudistamista. Ansiosidonnaisen sosiaaliturvan uudistaminen on välttämätöntä, jotta patkätöiden ja toimeentuloturvan sovittaminen olisi toimiva työelämän katkoksellisissa tilanteissa. Ikäihmisten ja vammaisten tilanne on myös korjattava, koska kaupalliset yhtiöt tarjoavat palveluasumista, joka nipistää vanhusten ja vammaisten pienet rahat.

Eriarvoisuutta pohtinut työryhmä (2018) yhdistäisi perusturvan minimitaso etuudet (työttömyysturvan, vanhempainrahan, työmarkkinatuen perusosan, sairauspäivärahan). Näin poistettaisiin kannustinloukkua ja väliinpuotoajien määrää. Tasoksi ehdotettiin 699 e/kk.

"Hyvä esitys poliittisesti, mutta kaupungeissa ei tuolla rahalla pärjää, joten asumistuki pitää jättää tästä pois", totesi Jari Heinonen.

Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitea on lukuisia kertoja antanut moitetta Suomelle liian alhaisesta perusturvan tasosta, sen tulisi olla 1200 e/kk, jolla saavutettaisiin riittävä perusturvan taso.

SOTE kaatui – mitä sitten?

Seminaariaamuna Antti Holopaisen esitys meni uusiksi – sote kaatui. YLE:n uutisissa kerrottiin Pihlajalinnan kertoneen omasta näkökulmastaan, että bisnes jatkaa kulkuaan; heitä ei haittaa vaikka sote kaatui.

"Kun hallitsijat eivät tiedä, kuinka toimia, tulee hallittujen puhua. Nyt on meidän hetkemme tullut kertoa, kuinka kansalaisten kannalta kestävä uudistus tulee toteuttaa. Vallankumoukseen emme pysty, mutta näemme, miten hoivakatastrofi rysähti", totesi Antti Holopainen. "Kaikki alkoi siitä, kun yleishyödyllisiä sosiaali- ja terveyspalveluita alettiin markkinoistaa hankintalain uudistuksen myötä 90-luvun puolivälissä. Aivan tarpeettomasti, koska sote-palvelut kuuluvat lakeihin ja ovat asiakkaille pääsääntöisesti maksuttomia", sanoi Antti painokkaasti. Lahden terveyskeskuksen lääkäri keksi bisneksen; ulkoistetaan lääkärit ja nyt hän on Attendon johtaja. Kokonaisulkoistus oli ideologinen muutos, jonka seurauksista kärsitään nyt: kustannukset jatkavat nousuaan ja terveysbisnes on merkittävä voittoa tuottava uusi yritysmuoto, jossa osinkovoitot menevät pääosin ulkomaisille sijoittajille. Valtion ja kuntien rahoittama työterveyshuolto oli kolmikannan suojeluksessa valinnan vapauden avul-la. On epäilemättä, että vähiten maksavat ne, jotka tienaa eniten. "Kun

Antti Holopainen korosti kansalaisjärjestöjen aktiivisuutta. Kuva: Terttu Elomaa

puolueet hurahivat markkinaukseen, vasemmistokin sai "kaihia silmiinsä", unohtui perustuslain perussäännöt ja jääviydestä ei edes keskusteltu. Terveysbisnekseen sitoutuneet korkeat virkamiehet vaihtoivat rooleja julkisen hallinnon ja liiketoimintahallinnon välillä. Kuntaliitto heräsi "rakenteelliseen korruptioon" ja on alkanut ohjeistaa kuntia tavoitteenaan korjata korruptiota eli jääviysperiaatteiden vastaisia käytäntöjä", kertoi Antti.

Hankintalain kilpailutukset ovat tuoneet takaisin asiakkaiden huuto-laisuuden: kuka halvimmalla hoitaa. Ikävimpänä esimerkkinä päätös, jossa eduskunta hylkäsi "Ei myytävänä"-kampanjan, jossa elinikäisiä palveluita, kuten asumista ei saisi kilpailuttaa. Rahan sijasta pitäisi puhua palvelusta ja painottaa laatua. Lopuksi Antti korosti, että nyt on kansalaisjärjestöjen, vammaisliikkeen ja Vammaisfoorumien hetki panostaa tulevaisuuteen paremman soten aikaan saamiseksi. Meidän pitää saada yhdenvertaisuus toimivaksi palveluissa. Lisää matalan kynnyksen palveluita maksutta – kuten Helsingissä, jossa THL:n suosituksen mukaisesti kaikki tk-palvelut ovat maksuttomia. Maksukatot tulee yhdistää ja lähipalvelut turvata. Hoivapalveluille on saatava perustuslain suoja. Omavalvonta ei toimi. Pitäisi siirtää laadunvalvontaa vammaisjärjestöille esim. vammaisneuvostojen kautta. Vammais- ja vanhusneuvostojen toimintaa pitää kehittää ja asemaa kohottaa.

Voisiko SOSTE ottaa vetääkseen tämän yhdessä vammaisjärjestöjen, THL:n ja Kuntaliiton kanssa?

Teksti: **Sari Lehikoinen**

Professori emeritus Jari Heinonen luennoi sotesta. Kuva: Terttu Elomaa

Liittovaltuuston kokous

Pauli Toikan johtama Liittovaltuusto kokoontui Vähäjärvellä sunnuntaina 10.3.2019. Kokoukseen osallistui puheenjohtajisto mukaan luettuna 13 liittovaltuuston jäsentä ja saman verran kokouksen seuraajia.

Kokouksessa käsiteltiin sille kuuluvat asiat, kuten vuoden 2018 toimintakertomus, toimintasuunnitelma vuodelle 2019 ja talousarvio. Tilinpäätös ei ehtinyt valmistumaan Liittovaltuustoon, joten sen käsitteleminen siirtyy Liittovaltuuston jatkokokoukseen, joka pidetään 16.4. Vähäjärven lomakodilla kello 11 alkaen.

Yhdistysten aloitteet liittovaltuustolle -kohdassa Lahden yhdistys esitti liiton sääntöjen ajantasaistamista. Turun yhdistys vaati avoimuutta taloushallinnon tiedottamiseen. Liittovaltuusto antoi myös kannanoton, joka löytyy tämän lehden kannesta.

Kokouksen tunnelma oli positiivinen ja keskustelu asioista oli vilkasta.

Puheenjohtajan teesit

Kokouksen alussa puheenjohtaja Pauli Toikka esitti liittovaltuuston puheenjohtajan teesit, johon hän oli poiminut juhluvuoden toiminnan pääkohtia.

"Juhlavuosi näkyi myös ulospäin, mikä oli hyvä ja tärkeä asia. Pääosa yhdistyksistä on toimivia ja edunvalvonta on ollut tiivistä. Liiton jäsenistö on ikääntyvää ja sen vuoksi jäsenmäärä vähenevät luontaisen poistuman kautta. Taloudelle tärkeät, Stean kautta rahoitetut, ikmo-kurssit (Ikääntyvät ja monivammaiset) ovat säilyneet. Uusi Invalidi-lehti on edelleen korkeatasoinen jäsenistön viestintäväline. Kulttuuripäiväperinne on jatkunut kevätkauden päättäjaisinä.

Liittovaltuuston puheenjohtaja Pauli Toikka. Kuva: Terttu Elomaa

Lomakodin remontointi ja päivittäminen on aiheuttanut erimielisyyttä, liittyen tavoitteisiin ja kustannuksiin. Lomakodin maksullinen käyttö ja täyttöaste on huolestuttava ongelma, ja tämä johtuu mm. henkilöstön vähyydestä. Erimielisyys on lisääntynyt ja erimieliset ovat äänekkäämpiä.

Eläkkeelle jääneiden työntekijöiden tilalle on otettu uusia tekijöitä, jonka seurauksena ovat vastualueet ja toimenkuvat kaventuneet. Työhön perehdyttäminen on jäänyt vähäiseksi.

Toiminnan akuutein asia on, miten palautamme entisen yhteistyöilmapiirin ja miten takaamme yhteistyön kehittymisen myös tulevaisuudessa?"

Tsil:n toimisto

Liittovaltuustoa huoletti yhteistyöilmapiirin säilyminen. Kuva Terttu Elomaa

Tiivistelmä vuoden 2019 toimintasuunnitelmasta

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto on voittoa tavoittelematon yleishyödyllinen yhdistys, jonka tehtävänä on yli 70 vuoden ajan ollut monivammaisten ja pitkäaikaissairaiden oikeuksien puolustaminen, edunvalvonta ja sosiaalilainsäädännön kehittäminen. Toimimme YK:n vammaisten oikeuksia koskevan yleissopimuksen ja Suomen perustuslain yhdenvertaisuus- ja perusoikeusperiaatteiden toteuttamiseksi. Tärkeä tehtävämme on vahvistaa vammaisten tietoisuutta oikeuksistaan ja tukea heidän omatoimista selviytymistään. Liiton keskeisiä tavoitteita ovat yhteiskunnallisten palvelujen ja tukien saatavuuden parantaminen, palvelujen kehittäminen sosiaali- ja terveyspal-

velujen maksuttomuus sekä kansalaisten perusturvan vahvistaminen. Tavoitteiden saavuttamiseksi liitto tekee edunvalvontatyötä ja siihen liittyvää tiedottamista, tarjoaa koulutusta ja neuvontaa sekä tukee paikallisyhdistysten toimintaa. Olennainen osa toimintaa on tarjota monivammaisille ja pitkäaikaissairaille mahdollisuus vertaistukeen, yhteisöllisyyden kokemiseen, virkistykseen ja lomailuun.

Liiton keskeisiä tavoitteita

Vammaispalvelulakien ja muun lainsäädännön kehittäminen siten, että huomioidaan vammaisten oikeudet ja yhdenvertaisuus kuntia velvoittavana, YK:n vammaisten sopimus huomioon otettuna käytännössä.

Sosiaali- ja terveydenhoitolainsäädännön soveltamiskäytäntöjen valvonta ja rikkomusten sanktiointi.

Valtion vastuunotto sosiaali- ja terveyspalvelujen riittävästä taloudellisista ja ammattihenkilöresursseista.

Terveyskeskusmaksujen poistaminen, muiden terveydenhoito- ja sosiaalipalvelujen asiakasmaksujen alentaminen ja terveydenhuollon maksukattojen yhdistäminen enintään 300 euron vuotuiseksi maksukatoksi.

Eläkkeiden, toimeentulotuen ja muun perusturvan tason korottaminen vähintään 1 200 euroon kuuksikaudessa verottomana ja niiden reaaliarvon säilymisen turvaava indeksidonnaisuus.

Kelan tukien tason korottaminen ja niiden myöntämisedellytysten sel-

keyttäminen ja kohtuullistaminen.

Sotessa huomioitava vammaiset, pitkäaikaissairaat, ikääntyneet ja syrjäseudulla asuvat.

Vammaisten ja ikäihmisten palvelutarpeen kartoitus, hoito- ja palvelusuunnitelmien laatiminen sekä tarpeellisten palvelujen saatavuus.

Riittävät kunnalliset koti- ym. palvelut, tarpeen mukaiset, valvotut ja laadukkaat palveluasumismahdollisuudet ja laitospaikat sekä mahdollisuuksien turvaaminen myös sosiaaliseen kanssakäymiseen. Ennaltaehkäisevä terveydenhuolto mm. vammaisten ja ikäihmisten säännöllisin, maksuttomin terveys- tarkastuksin sekä kuntoutusmahdollisuudet myös ikääntyneille vammaisille.

Tsil:n toimisto

Uusi monitoimitila Vähäjärvellä

Loistava uusi monitoimitilamme Torpparin Tupa on nyt valmiina vastaanottamaan kaikki kokous-, koulutus-, seminaari-, hyvinvointi- ja virkistyspäivä- sekä lomavierat luonnonrauhassa Vähäjärven rannalla.

Tilassa toimii kesäkaudella myös kahvila ja kioskimyymälä. Tilassa voi

harrastaa kaikkea mukavaa mm. biljardia, karaokea, lauta- ja korttipölejä ja tupa toimii myös tarvittaessa elokuvateatterina. Tilaan mahtuu jopa 60 hlöä. Hyvistä yöunista nautit uudistetuissa huoneissamme joissa osassa on tv. Tervetuloa Vähäjärvelle kotoilemaan.

Työ vaihtuu - arvot pysyvät

Kuten hyvät lukijat jo tiedättekin, tätä lukiessanne olen siirtynyt uusiin tehtäviin Uudenmaan CP-yhdistyksen toiminnanjohtajaksi. Haluan lyhyesti kiittää kaikkia teitä hienoja ihmisiä, joihin tässä matkan varrella olen saanut tutustua, teitä tulee ikävä. Lämpimästi muistelen aitoa välittämistä kansa ihmisistä sekä hurttia huumorianne. Kanssanne sai nauraa ja laulaa! Säilyttäkää nuo asiat elämässänne myös jatkossa ja pitäkää yhä edelleen niiden puolta, joiden ääni ei muuten kuulu. Vaikka työpaikkani muuttuu, ajatus- ja arvo maailmani ei muutu. Haluan myös jatkossa tehdä työtä vammaisten ihmisten oikeuksien puolesta, samalla puolella pysymme siis yhä.

Toivotan yhdistyksille ja niiden jäsenille kaikkea parasta jatkossa, hymyillään kun tavataan.

Sari Laiho

Vähäjärven lumiukko

Vähäjärven pihaan kun saavuttiin, mitä silmät näkikään?
Lumiukko tervehti meitä,
porkkana nenä,
silmit, suu ja takissa napit.
Sisällä pöydällä lankakerää kaksi,
töihin tarttui väki,
puikot heilui heti.
Tyyli oli vapaa,
kutominen muuttui hausemmaksi,
kutoja riitti,
aina aamuyöhön asti.
Syntyi kaulaliina soma,
lumiukolle ikioma.
Ihailijoita riitti,
Lumiukko kiitti.

Vähäjärvellä 24.12.2018
Hissu ja Retu

Kuulumisia Lahdesta

Lahden Sairaus- ja Tapaturma Invalidit piti kevätkokouksen keskiviikkona 27.2.2019. Paikalla oli 15 henkilöä, mikä on ihan mukava määrä. Tällä kertaa sää suosi ja kadulla pystyi jo liikkumaan inhimillisesti. Lahden tämän talvinen katujen kunnossapito herätti vilkkaan keskustelun, koska välillä tuntui, ettei sitä ole ensinkään. Etenkään pyörätuolilla ja rollaattorilla ei välillä viikkoonkaan ollut kaduille menemistä. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän herätti paljon keskustelua. Rahat on kuulemma taas loppu ja toimitusjohtaja lähtenyt. Kunnat ovat alibudjetoineet rahat ja etenkin vanhukset, vammaiset ja lapset saavat tästä kärke-

siä. Keskusteltiin myös asiakasmak-suista ja sairaalalaskuista, miksei niiden kohtuullistamisesta tiedoteta vaan laskut menevät monesti nopeasti perintätoimistoille, ilman karhulaskua. Erään osanottajan sanoin meno täällä ja koko Suomessa alkaa olla jo ihan orwellilaista.

Yhdistyksemme viimevuotista toimintaa voisi sanoa rauhalliseksi. Sairasteluista huolimatta saimme järjestettyä jo perinteiseksi muodostuneet tapahtumat ja TSIL:n 70-vuotisseminaarin syksyllä. Osallistumisemme liiton tapahtumiin oli valitettavasti aiempia vuosia vähäisempää. Tänä vuonna 2019 on suunnitteilla osallistumisen, yhteistyön ja omi-

en tapahtumien lisääminen. Edunvalvontaan painotetaan erityisesti. Vammaisneuvostossa jatkavat Ritva Korhonen ja Pirkko Vaittinen ja kaupunginvaltuustossa Antti Holopainen ja Seppo Korhonen. Seurataan vammaiskuljetusten kilpailutusta ja pyritään vaikuttamaan, ettei kävisi niin kuin Kela kyytien kanssa. Myös muita vammais- ja vanhuspalvelujen toteuttamistapoja on seurattava tarkasti, koska heikennyksiä niissä yritetään tehdä jatkuvasti.

Yhdistyksen puheenjohtajana jatkaa Ritva Korhonen ja varapuheenjohtajana Pirkko Vaittinen. Muut hallituksen jäsenet ovat Irja Laitinen, Marja-Leena Kokko,

Paula Korhonen, Rauha Maikkonen ja Aino Meriläinen. Varajäsenet ovat Antti Holopainen ja Leila Honkanen-Turunen.

Muistakaa käydä äänestämässä eduskuntavaaleissa, että saamme tämän köyhien, vanhusten ja vammaisten kauppaamisen ja Suomen myynnin kansainvälisille yhtiöille ja muille markkinavoimille loppumaan. Lahdesta on kaksi hyvää yhdistyksemme jäsentä ehdokkaana Antti Holopainen ja Seppo Korhonen.

Tavataan Vähäjärvellä.

Ritva A Korhonen

Asiakasmaksut ajavat ihmisiä ahdinkoon

Kohtuuttomat sosiaali- ja terveydenhuollon maksut ovat osaltaan vaikuttaneet siihen, että maassamme on EU:n tilastojen mukaan lähes miljoona köyhyysrajalla elävää, joista noin puoli miljoonaa on köyhyydessä elävää pieneläkeläistä. Maksut koettelevat erityisesti moni- ja pitkäaikaissairaita sekä vammaisia ihmisiä vaarantaen henkilön tai hänen perheensä toimeentulon.

Siitä, miten merkittävästä ongelmasta on kyse, kertoo karulla tavalla mm. Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän luvut viime vuodelta. Sen vuosittaisesta 600 000:sta asiakaslaskusta huomautukseen ja perintään menee reilut 30 000 laskua ja ulosottoon n. 250 laskua. Perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa ei jätetty viime vuonna yhtään alennus- tai perimättä jättämishakemusta, vaikka asiakasmaksulain 11 pykälä sen mahdollistaisi. Laissahan todetaan, että "maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaaran-

taa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisäänteisen elatusvelvollisuuden toteutumista".

Hyvinvointikuntayhtymän asiakasmaksujen laskutustiedot kertovat sen, etteivät asiakkaat tunne asiakasmaksulain mukaista mahdollisuutta hakea huojennusta tai armahdusta asiakaslaskuihin, vaikka heillä ei ole kerta kaikkiaan rahaa laskujen maksuun. Tämä ei liene pelkästään Lahden seudun ongelma. Asiasta on ryhdyttävä pitämään suurempaa meteliä ja vaadittava lain noudattamista, sekä parempaa tiedottamista asiakasmaksun alennus- ja armahdus mahdollisuudesta. Jokaiseen laskuun voidaan lisätä ohjeet maksupäätöksen oikaisemisesta sekä aina ennen perinnän tai ulosoton käynnistämistä tulee asiakkaan kanssa neuvotella maksun perimättä jättämisestä tai alentamisesta.

Seppo Korhonen, Lahti

**Onnittelut ilossa
ja osanotot
surun
kohdatessa**

**Tapaturma- ja sairausinvalidien
liiton adressilla.
Adresseja myynnissä liiton
toimistossa, Vähäjärven
lomakodissa ja
paikallisyhdistyksissä.**

Lennart Laitinen luotsaa Porin yhdistystä

Porin sairaus- ja tapaturmainvalidit pitivät jälleen yhteisymmärryksen merkeissä sopuisan vuosikokouksen. Kokouksen sujuvuudesta huolehti yhdistyksen pitkäaikainen jäsen, **Antti Lehtola**.

Liukkaista keleistä huolimatta jäsenistöä Nuorisotalolle oli saapunut kiitettävästi kuulemaan ja päättämään yhteisistä asioista. Kaikki tehdyt valinnat olivat yksimielisiä.

Liittoterveiset välitti liittohallituksen Porin yhdistyksen edustaja **Terttu Elomaa**.

Yhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin **Lennart Laitinen**. Hänen lisäkseen hallitukseen valittiin **Eila Martti, Terttu Elomaa, Eero Salminen, Rauno Huhmarniemi, Anna-Liisa Pahkuri ja Pentti Ruohoniemi** varsinaisina jäseninä. Varajäseniksi valittiin **Anja Harja ja Seija Laurell**, jotka ovat uusia toimijoita hallituksessa.

Toiminnantarkastajina jatkavat **Heikki Kempainen ja Kari Koivula**, varalla **Maria Aumasalo**.

Kun vuosikokous saatiin viedyksi onnistuneesti läpi, jatkui päivä tiistaikerhon merkeissä. Jatkettiin mieltä askarruttavien asioiden pohdiskelua ja virkistävää seurustelua. Nautittiin kokouskahvit voileipineen sekä osallistuttiin arvontaan ja bon-

Lennart Laitinen, Porin yhdistyksen puheenjohtaja.

gonpeluuseen "voittoja" tavoitellen. Jälleen oli onnistunut tapahtumapäivä.

Terttu Eloranta

Kelan asiakaspalvelu saatava paremmaksi

Porin sairaus- ja tapaturmainvalidit ovat huolissaan Kelan Porin toimipisteen asiakaspalvelusta. Yhdistyksen jäsenistö ja laaja joukko sairaus- ja vammaispalvelujen asiakkaista on pannut merkille entisestään heikentyneestä mahdollisuudesta hoitaa ja asioida kansalaisten peruspalveluja Porin Kela-toimistossa. Viime syksystä alkaen asiakaspalvelua saa mm. keskiviikkoisin vain ajanvarauksella. Myös invaparkki on sijoitettu niin, että ensimmäiseen ruutuun pitää peruuttaa vilkasliikenteiseltä valtavylylältä ja näin pysäyttäen ajokaistan muu liikenne. Varsinkin tänä talvena korkeat aurat lumipenkat estävät pääsyn autosta jalkakäytävälle. On kiertävä ajoneuvoliikenteen kaistan kautta.

Aukioloaika Porin palvelupisteessä klo 10-16 ei palvele kaikkien ulkopaikkakuntalaisten koko asiakaskuntaa liikenneaikataulusta johtuen. Vastaanottoaulan kymmenestä palvelupisteestä usein myös ruuhka-aikana vain kahdes-

sa on toimihenkilö palvelemassa ja neuvomassa asiakkaita. Tästä syystä jonotusajat kasvavat yli tunnin mittaisiksi, joka on kohtuuton. Toimipisteessä ei ole edes yleisölle osoitettua WC:tä.

Puhelimessa asiointi on turvallista ja säästää aikaa sekä kustannuksia – jos olisi riittävästi "langan" päässä vastaajia. Jonotusajat ja tyhjästä musiikista kuunteleminen on tehty rahastoautomaatiksi. Jos Kelan puhelinpalvelussa on soittohetkellä jonoa, voi jättää soittopyyntön. Takaisinsoitto on sinulle maksuton. Takaisinsoitto-palvelu on tarjolla osan palveluajasta. Sinulle soitetaan takaisin samana päivänä. Toimipisteen nettipäätteet palvelevat hyvin suppeaa asiakaskuntaa, ottaen huomioon vieras kone, vieraat ohjelmat, tieto-/yksityisyysuoja.

Kela-taksi ei palvele sairausvakuutus- ja terveydenhuoltolain vaatimusten mukaisesti

Kela-taksin kilpailutus johti sairaus- ja terveydenhuollon kuljetuspalvelut

ja matkakustannusten korvaukset ulkopuolisen toimijan (Tilausvälityskeskus) ja Kelan harkinnanvaraiseksi toiminnaksi. Kelle korvataan ja kelle ei. Kyydityspalvelu kuskaa sairaita ihmisiä pitkin maakuntaa tuntikaupalla 1930 luvun malliin.

Henkilö, jolle on 2000-luvun alusta terveydellisistä syistä Kelan hyväksymä Vakiotaksi/ Omataksi -käyttöoikeus myönnetty, onkin oikeus eväty asiakkaalle ilmoittamatta. Taksin matkakorvausta ei hyväksytä, eikä edes omavastuuta kirjata oikeudeksi matkakattokorvaukseen.

- Tänä vuonna esim. tilauskeskuksen naisvirkailija äyski, ärhenteli, kinasasi asiakkaalle, että kummalla on puheenvuoro ja uhkasi katkaista puhelun, jos asiakas jatkaa matkan tilaamiseen liittyvien asioiden selvittämistä.

Tilauskeskuksen Lounais-Suomen Taxidata Oy hyväksymän tilauksen jälkeen Kela-taksin korvaus evättiin ja asiakkaalta kysyttiin jälkikäteen perusteita taksin käytölle, sairaalasta kotiutetun leikkauspotilaan kotiin kuljetuksesta.

Maailman onnellisimman kansa-

kunnan, ulkovaltoja eniten auttava hallitukselta on ennennäkemätöntä röyhkeyttä kiristää ja heikentää oman kansan välttämättömistä terveyden- ja sairaanhoidon lakiin kuuluvista korvauksista.

- Pyydämme Kelalta toimenpiteitä Porin toimiston 20%:n palvelukapasiteetin nostamista vähintään 75%:iin palvelujen ja korvausten toteuttamiseksi vastaamaan oikea-aikaisen terveydenhuollon ja perustuslain tavoitteiden saavuttamiseksi sekä työllisyysasteen nostamiseksi kilpailukyvyntakaamiseksi.

Pyydämme selvitystä myös Kela-taksin kilpailutuksen myötä taksipalvelujen katoamisesta kaupunkitajamien ulkopuolisen väestönsosan ulottumattomiin sekä kiristyneen sairausvakuutus- korvausten vaikutusta pienituloisten tasa-arvon toteutumiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluis-

Porin sairaus- ja tapaturmainvalidit ry Hallitus

Runokevät Tampereen kerhossa

Tampereen Tapaturma- ja sairausinvalidien torstaikerhossa vaihtui kolmas vetäjä, kun Taavi Lintusen tilalle tuli Hannu Oittinen tammikuusta alkaen. Vuoroviikoin muut vetäjät ovat Anja Kivipensas ja Irmeli Saarijärvi.

Hannu halusi ainakin kevätkauden teemaksi runouden eri muodoissaan ja sen mukaan on eletty. Tosin osanottajien toivomuksesta runouden kylkeen lisättiin jutut ja tarinat, jotka kevenivät, jos runopuoli menee liian vakavaksi. Niin ei ole kuitenkaan tapahtunut tähän mennessä, vaan tunnelma on ollut leppoisa.

-Tavoitteena on koota yhdistyksen piirissä kirjoitettua ja esitettyä runoutta, etsiä arkistojen kätköjä, jututtaa vanhoja tekijöitä ja kirjoittaa uusia runoja. Lisäksi joka

kerralla runo on vapaa esittäjille. Kulttuuripäiville pyrimme löytämään yksittäisiä esiintyjä tai ryhmiä. Ja jos aineistoa löytyy tarpeeksi, olisi upeaa saada aikaan oma ru-

Tampereen yhdistyksen runokerhon tavoitteena on nostaa runo uuteen kukoistukseen omissa toiminnassa. Kerhossa toivotaan, että saadaan esiintyjä kulttuuripäiville, uusi "puhekuoro" tai jopa julkaisu uusista ja vanhoista runoista.

nojulkaisu, Hannu Oittinen sanoo.

Kaiken ei ole pakko tapahtua tämän kevään aikana, mutta kunnon pohja on luotava. Yhdistyksen puheenjohtaja Anja Kivipensas sanoo, että Kerttu Hanhisuon runot olisivat aarre, mutta niitä ei ole löydetty tähän mennessä.

- Toivon kovasti, että sai-

simme sellaisen "puhekuoron" kuin Vanhat Veturit oli joskus aikoinaan. Mutta pitää lähteä liikkeelle pienemmällä askelilla, Anja jatkaa.

Mutta jo tähän mennessä kerho on tuottanut tulosta. Taavi Lintusen salkusta on löytynyt uudempiä ja vanhempia runoja, joita hän on itse esittänyt. Kerhon toiseen tapaamiseen Eino Saarijärvi toi pitkän runonsa, jossa näkökulma on kaupunginvaltuuston kokoukseen

valtuuston lehteriltä nähtynä.

Ystävänäpäivän kerhossa oli mukana näyttelijä Laila Räikkä, joka lausui Aleksis Kiveä ja Eino Leinoa sekä pari runoa Hannu Oittisen viime kesänä ilmestyneestä koelmasta Puuttuvat laulut. Maaliskuun puolivälin kerhossa vierailivat Mänttä-Vilppulan Ada Juvonen ja Pirkko Helander, joilla on kokemusta runojen kirjoittamisesta, lausumisesta ja julkaisemisesta.

Lahden Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry tapahtumat kesä 2019

Kokoukset joka kuun toinen keskiviikko 10.00 (ei kesäheinäkuu).

Retki Vammaiskulttuuripäiville Vähäjärvelle la - su 8-9.6.2019.

Teatteriretki Pesäkalliolle on heinäkuussa.

Vierailu Lahden Seudun Invalidien kesäkodille Sarvi-kuuttiin la 17.8.2019.

Seuraa tapahtumia Facebook-sivuiltamme Lahden Seudun Sairaus- ja Tapaturma Invalidit.

Lisätietoja pj. Ritva Korhonen, 044 2610028, ritva.a.korhonen@phnet.fi

In Memoriam Aino Laine

Suru-uutinen Tampereelta kertoi **Aino Laineen** nukkuneen pois 5.3. pitkäaikaisen sairauden uuvuttamana.

Aino oli syntynyt 8.7.1942 Tampereella kaksilapsiseen työläisperheeseen.

Työuransa hän aloitti äitinsä työmaaruokalassa ja päätti Kiinteistötyöntekijöiden toimistonhoitajana.

1980-luvulla Aino liittyi Tampereen Tapaturma- ja sairausinvalidien liiton hallituksen jäsenenä sekä toimisto- ja taloudenhoitajana. Liki 30 vuoden ajan hän oli Tapaturma- ja sairausinvalidien liiton hallituksen jäsen. Aino arvosti liittoa vammaisten edunvalvojana ja pienituloisten ihmisten sosiaalisena auttajana ja verkostona. Vähäjärven lomakoti oli aina Aino sydämessä.

Järjestötoiminnan lisäksi Aino rakkaisiin harrastuksiin kuului ompelu. Kauniit kankaat ja värit saivat hänen inspiraationsa liikkeelle. Monella meistä on ollut Aino ompelamia vaatteita.

Ainossa asui filosofi ja pieni anarkisti, hänellä oli varsin analyttinen kuva maailmasta. Hän oli optimistinen realisti ja uskoi vahvasti työväen yhteistyöhön - kunhan vaan ihmiset ymmärtäisivät oman parhaansa. Tavoite rauhas- ta ja paremmasta maailmasta olivat hänen unelmiaan ja

niiden puolesta hän oli valmis kamppailemaan. Ei ollut mielenosoitusta tai kamppailua, johon hän ei olisi osallistunut.

Muistamme Aino toverina, jolle oikeudenmukaisuus, tasa-arvo ja ihmisten kunnioittaminen olivat elämän kantavia periaatteita.

Hän ei voinut käsittää eikä hyväksyä ihmisten pahuutta, ahneutta ja välinpitämättämyyttä.

Ainoa jäivät kaipaamaan Kati-tyttären kanssa sukulaiset ja järjestötoverit

Anja Kivipensas ja Tarja Västilä

Aino Laine.

Turun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry kesän 2019 toimintaa

Toimisto: Yliopistonkatu 11 a E 79, Turku
Puh. (02) 232 8526
Sähköposti: tur.tsi@pp.inet.fi
Kotisivut: tsilturku.fi

Päivystys toimistolla maanantaisin klo 10-14

Sosiaalineuvonta: Puhelin 046 536 6327 ma ja ke 12-13. Muina aikoina saapuneisiin puheluihin vastataan mahdollisuuksien mukaan, pääsääntöisesti saman päivän aikana.

Askartelukerho kokoontuu torstaisin klo 10 toimistolla alkaen 7.3.

Kesäkuu

Sokkotreffit ke 5.6. Hinta jäsenet 35 e ja ei-jäsenet 40 e. Matkalla tarjolla lounas ja iltapäiväkahvit. Ilmoittautumiset toimistoon ja maksut toimistoon tai pankkitilille, viite 2105, viimeistään 20.5. Lähtö klo 10.00 Tuomiokirkkopuistosta.

Perinteinen Grace-laivaristeily ma-ti 17.-18.6. Hinnat 46/35 e ulkoahjoitus ja 38/31 e sisäahjoitus. Hintaan sisältyy kahvi ja pullakuponki sekä Viking buffet -lounas ruokajuomineen. Ilmoittautumiset viimeistään 13.5. ja maksut toimistoon tai pankkitilille, viite 2082, viimeistään 13.5. Kokoontuminen satamassa klo 20, laiva lähtee klo 20.55. Huom! Hinnat voimassa vain, jos lähtijöitä on vähintään 20.

Heinäkuu

Liian paksu perhoseksi su 7.7. Paimion Kesäteatterissa. Esitys perustuu Sisko Istanmäen samannimiseen romaaniin. Hinta jäsenet 40 e ja ei-jäsenet 45 e. Hintaan sisältyy teatterilippu, väliaikakahvi ja pulla sekä kuljetus. Lähtö Tuomiokirkkopuistosta klo 17.30. Ilmoittautumiset toimistoon sekä maksut toimistoon tai pankkitilille, viite 5018, viimeistään 17.6.

Tervetuloa mukaan!

Porin Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry Toimintakalenteri kevät 2019

Kerhot **Nuorisotalolla**, Isolinnankatu 12, Pori, 1. krs.

Harrastekerho klo 11 – 14, huone 4:
18.3., 25.3.,
1.4., 8.4., 15.4. ja 29.4.

Tiistaikerho klo 10.30 – 13.30, huone 3:
19.3.,
2.4., 16.4. ja 30.4.

Hallitus klo 14 – 16, huone 3:
25.3. ja 29.4.

Jäsenmaksu v. 2019 on 15 euroa.

Sen voi maksaa kerhoissa tai tilille:

Porin Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

IBAN: **FI95 5542 5420 0117 62**

Selite: **Jäsenmaksu 2019 ja jäsenen nimi!**

Eräpäivä 31.3.2019.

Mahdollisista muutoksista ilmoitamme kerhoissa, www.sivutie.net -kalenterissa ja yhdistyksen facebook-sivulla.

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry:n jäsenyhdistyksiä

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry
PL 30, 00030 IIRIS
(Käyntiosoite: Iiris-keskus, Marjaniementie 74, Itäkeskus, Helsinki)
Puh. (09) 3960 5680, 050 300 7135
Sähköposti: tsil@tsil.fi
Kotisivut: www.tsil.fi
Pankkiyhteys: OP-Etelä-Häme
IBAN-tilinumero: FI 17 5041 0420 0069 42
BIC-koodi: OKOYFIHH

Helsingin Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Toimisto: Kulmavuorenkatu 5
00500 Helsinki
(09) 713 991
hssti@kolumbus.fi
Avoimna tiistaisin klo 12–15.
Pj. Jussi Lilja
jussi.lilja@iki.fi
Leikosaarentie 27 C 53
00990 Helsinki
0400 722 706

Hämeenlinnan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Pj. Jorma Talikka
jormatalikka@hotmail.com
Puh 0400 962 507

Jyväskylän Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Tsto: Saihokatu 4
40630 Jyväskylä
Pj. Erkki Matikainen
040 5837991
erkki.matikainen@kotiportti.fi

Keravan Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Pj. Pirkko Laaksonen
Seunalantie 15 E 63
04200 Kerava
040 7571604

Lahden Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Pj. Ritva Korhonen
Loviisankatu 14 B 20
15100 Lahti
044 2610028
ritva.a.korhonen@phnet.fi

Lappeenrannan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Pj. Anelma Tervo
Kimonkatu 17
53500 Lappeenranta
0400 878 579

Nokian Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Pj. Eero Salonen
Souranderintie 20 A 10
37100 Nokia
050 5851735

Oulun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Pj. Anneli Palo
Kangasrinne 4 A 3
90240 Oulu
040 934 4472
palo.anneli43@gmail.com

Porin Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

pj. Lennart Laitinen
Hohtarintie 10
29250 Nakkila
02-5373611
lennart.laitinen@dnainternet.net

Rauman Seudun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Pj. Rauno Glad
Äyhöntie 186
26510 Rauma
0500 127 177
rauno.glad@gmail.com

Tampereen Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Tsto: Näsilinnankatu 22 A 37
33210 Tampere
(03) 2142678
av. ke klo 12–15
Pj. Anja Kivipensas
Hikivuorenkatu 2 A 9
33710 Tampere
045 8059 778

Turun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Tsto: Yliopistonkatu 11 a E
79, 20100 Turku
(02) 232 8526, tur.tsi@pp.inet.fi
Avoimna ma klo 10-14
Sosiaalivointa ma ja ke
klo 12-13, p. 046 5366327
Pj. Anja Roos

Valkeakosken Ammattitauti- ja Sairausinvalidit ry

Pj. Reino Rantala
Apiankatu 9 A 14
37600 Valkeakoski
0400 620 725
reino.p.rantala@gmail.com

Helsingin Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit HeSTI ry:n Kevään 2019 toimintaa

Toimisto: Kulmavuorenkatu 5, 00500 Helsinki p. (09) 713 991, sp.hssti@kolumbus.fi

OLOHUONE on kaikille avoin tapaamispaikka tiistaisin klo 13 - 15 yhdistyksen kokoustiloissa, Kulmavuorenkatu 5.

SOSIAALINEUVONTAA joka kuukauden 1. ja 3. torstaina klo 14 – 16, Kulmavuorenkatu 5.
Vammaisten edut, verotus, valitukset ym. arkeen liittyvät asiat. Tärkeitä neuvoja antaa VTM **Olli Salin**.

TORSTAIKERHO joka kuukauden 1. ja 3. torstai klo 12 – 14, Kinaporin palvelukeskus, Kinaporinkatu 9, Kertsii 4 (4.krs).
Vaihtuvia aiheita ja tarpeellisia tietoiskuja yhteiskunnasta. Aiheista ja alustajista tietoa toimistosta ja puheenjohtajalta sekä noin viikkoa ennen Kinaporin järjestöjen infotaulusta.

TERVETULOA OSALLISTUMAAN!

Uusi Invalidi-lehden aikataulu vuodelle 2019

Lehden numero	Ilmestyy viikolla	Aineisto liiton toimistolle viim.
2/2019	vko 21 (toukokuussa)	29.4.
3/2019	vko 39 (syyskuussa)	2.9.
4/2019	vko 50 (joulukuussa)	18.11.

Aineistot liiton toimistolle sähköpostilla tsil@tsil.fi, tai postitse osoitteella Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto, PL 30, 00030 IIRIS.

Lehtemme rajallisen palstatilan vuoksi julkaistaan muissa lehdissä olleita juttuja vain, mikäli siihen on aiheen kannalta erityinen syy ja mikäli lehdessä on tilaa.

uusi invalidi

Julkaisija

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry
PL 30, 00030 IIRIS
toimisto avoimna ark. 8.30–16.00

Puhelin

(09) 3960 5680, 050 300 7135

Sähköposti ja kotisivut

tsil@tsil.fi, www.tsil.fi/uusi-invalidi

Pankkiyhteys

OP-Etelä-Häme FI 17 5041 0420 0069 42

Päätoimittaja

BIC-koodi: OKOYFIHH

Toimituskunta

Antti Holopainen, Puistokatu 11 B 40, 15100 Lahti
puh. 0400 417 390, sp. antti.holopainen@fimnet.fi
Kaija Kiessling, Ritva Korhonen, Sari Lehikoinen, Juho Lilja,
Kari Raatikainen, Marjaliisa Siira, Marita Vola

Toimitussihteeri

Katri Ignatius

Taitto

Asmo Koste

Paino

Suomalainen Lehtipaino Oy, Kajaani

ISSN-numero

0787-7021

**Uusi Invalidi -lehti netissä:
www.tsil.fi**

Seija Leppäjoki:

”Aina köyhimmän ja pienimmän puolella”

Seija Leppäjoki asuu Loimaalla, jonne hän teini-ikäisenä muutti Satakunnasta äitinsä kanssa.

– En ole kotiutunut Loimaalle, täällä on niin omanlaista porukkaa, ettei välttämättä edes naapuria tervehditä. Satakunnassa ollaan ihmisystävällisempiä. Vammauduin 2006, kun minulle tuli AVH, vasen puoli on ihan poissa pelistä ja sen myötä tuli näitä muita vaivoja, kuten diabetes ja epilepsia. Isäni sairastui diabetekseen saman ikäisenä kuin minä.

– Apua saan omaishoitaja-tytärtä sekä tädiltäni, joka toimii myös henkilökohtaisena avustajanani. Lisäksi minulla käy kotihoito noin kolmasti päivässä. Minun käynneistä aina nipistetään, jos kotihoitoon tulee joku akuutimpi käynti. Insuliinit sentään käydään laittamassa säännöllisesti aamuin ja illoin.

Keskustelemme paljon vammaisia koskettavasta Kelakilpailutuksesta.

– Kuntoutus on mennyt ihan hulluksi. Ei osata ajatella kokonaisuutta. Kun kuntoutus katkeilee, kunto huononee välittömästi ja saa aina aloittaa alusta koko homman. Aiemmin sain laitospalveluksen säännöllisesti Maskusta. Sain sieltä aina paljon virikkeitä ja jaksamista arkeen, samasta paikasta sain apua kaikkiin vaivoihin. Nyt Masku on kilpailutettu siten, että sinne pääsee vaatimaan lääkinnälliseen kuntoutukseen vain ruotsinkieliset. Mielestäni Suomessa ei voi perustuslain mukaan jakaa väkeä kielen perusteella.

– Maskuun voi hakea harkinnanvaraiseen kuntoutukseen, mutta Kela kielsi minulta senkin ja yritti laittaa johonkin kylpylään. Minä EN halua kylpylään, haluan kunnolliseen kuntoutukseen! Laitospalvelus antaa myös vertaistukea ja avokuntoutuksetkin onnistuvat paremmin, kun ei ole jatkuva stressi päällä. Ihminen on psykososiaalinen kokonaisuus. Minulla on myös paniikkihäiriö, jonka vuoksi olen aikanaan jäänyt eläkkeelle. Onneksi olen saanut pitää avopuolen erinomaisen fysioterapeutin, vaikka toimintaterapeutti onkin vaihtunut jatkuvasti. Heillä ei ollut varaa odottaa milloin minulle myönnetään Kelan kautta toimintaterapiaa. Sain Kelan kuntoutuksena hypnoterapiaa kaksi vuotta, vaikka olisi pitänyt saada kolme vuotta.

Mitä on hypnoterapia?

– Se on vähän kuin kevythyпноosi. Siinä käydään läpi asioita, jotka ovat minulle tarpeellisia. Lisäksi sain terapeutilta mielikuvaharjoitteita, joita olen nyt itsekseni yrittänyt tehdä. Enhän minä mistään julkiselta saanut sitä kolmatta vuotta, josta Kela sanoi, että voisin hakea. Vyöhyketerapiassa olen ollut omalla kustannuksellani, koska se tuntuu minusta hyödylliseltä ja tehokkaalta.

Miten kuntoutus tulisi toteuttaa, jos Kelan saisi pois välistä haittaamasta vammaisten elämää?

– Minulla olisi sellainen ajatus, että se sama porukka, jotka ovat tekevässä kuntoutussuunnitelmaa, voisivat päättää asiasta yhdessä: lääkäri, terapeutti/terapeutit sekä asiakas. Siitä saisi suoraan päätöksen ja mahdollisista muutoksista voisi lääkäri päättää yksin. Siinä säästyisi rahaa, aikaa ja byrokratiaa. Kelakilpailutuksessa esimerkiksi säästettiin 1-3 euroa ja kuljetuskustannuksiin menee vuodessa 18 000 euroa enemmän. Tässä ei ole mitään järkeä. Ja asiakkaat kärsivät.

Mitä harrastat ja mistä saat voimia taistelussa yhteiskunnan järjestömyyksiä vastaan?

– Vie todella voimia, kun tappelee näitten asioiden kanssa. Olen eduskuntavaaliehdokkaana, mutta en

Palleissa on Seija Leppäjoen tekemät päälliset.

Seija Leppäjoki.

pääse edes Turkuun, vaikka poikani asuu siellä ja siellä olisi kaikenlaiset SKP:n vaalitulaisuudet. Kuljetuspalveluoikeus on vain 50 km vaikka Turkuun olisi 70 km ja tapahtumat ovat siellä. En usko, että vaaleissa tulee minulle Loimaalta juurikaan ääniä. Olen ollut politiikassa mukana, aiemmin olin myös perusturvalautakunnassakin, nyt en tosin ole. Vammaisneuvostoon en ole päässyt, koska eivät ne hyväksy tällaista kriittistä ihmistä, joka ei suostu vain hymistelyyn. Ehdotin, että olisivat laittaneet virkamiehet ja valtuutetut menemään pyörätuolilla hankalimpia paikkoja, mutta voitko kuvitella: ne laittoivat valtuutetut ajamaan kilpaa pyörätuolilla halki torin! Mitä se ketään auttoi?

– Harrastan poppanoiden tekemistä. Minulla on pystypuut, joilla kudon niitä. Tein kaikki joululahjat itse. Teen myös palleja, joiden kehikot haen vankilalta. Solmin niihin istuinosan. Lisäksi yritän opiskella Jyväskylän avoimessa korkeakoulussa yhteiskuntatieteitä ja sosiaalityötä, aina voimieni ja kunnan mukaan.

Positiivinen loppuviesti lukijoille

– Pidetään yhtä ja tehdään yhdessä, että saadaan toisillemme ne oikeudet ja avut, mitkä meille kuuluukin.

– Ei anneta periksi! Meillä on oikeus hyviin palveluihin!

(Seija on myös aktiivinen facebookin käyttäjä. toim. huom.)

Sari Lehikoinen